

yeni başlayanlar için istanbul rehberi - 2: hüdayi'den atik vâlide'ye

ibrahim halid aldemir · 12 ağustos 2026 · 3 dk okuma

bismillah. elhamdullillah. vessalâtu vesselâmu alâ rasûlullah (ﷺ).

dizinin yeni yazısıyla sizi selamlıyorum. bir önceki yazıya gösterilen teveccühe de hassaten teşekkür ediyorum. allah cümle gayretimizi dergahında makbul kabul etsin.

hüdayi'den atik valide'ye

bu rotaya üsküdar iskelesinden başlamanın keyfi başkadır. bir vesile vapurla yanaştıysanız iskelenin tam karşısında sizi 3.ahmet çeşmesi ve tüm ihtişamıyla mihrimah sultan külliyesi karşılar. külliyenin en temel 2 parçası elbette camisi ve darüşşifasıdır. darüşşifa şu anda mihrimah sultan tıp merkezi olarak kullanılıyor, cami ise cümle üsküdarlıyı büyük bir sükunetle ağırlamaya devam ediyor. camiden inip meydana doğru yola koyulduğunuzda karşınızda gülnuş emetullah sultanın mirası valide-i cedit camii'ni bulacaksınız. bu caminin cemaati de avlusundan geçeni de eksik olmaz, esnaf camisidir. ziyareti tamamlayıp sultana da bir fatiha okuduktan sonra tekrar sahile iniyoruz.

karşımızda şemsi ahmet paşa namıdiğer kuşkonmaz camii. kubbesine kuşların konup konmadığının hikmeti şöyle dursun siz zeminin altında duyduğunuz dalga seslerinin keyfini çıkarmaya bakın. külliye'nin medresesi şu anda halk kütüphanesi olarak kullanılıyor, ara ara müsait buldukça vakit geçirilesi. ardından şemsi paşa caddesini takip edip rumi mehmet paşa camii'ne varıyoruz. boğaz ve köprü manzarası nadir görülecek cinstendir. osmanlı ilk dönem mimarisinin tüm özelliklerini bu camide gözlemleyebilirsiniz, baharda bahçesinde vakit geçirmekse bambaşka bir keyiftir. çıkınca eşrefaat sokak ve doğancılar caddesi üzerinden kaptanpaşa sokağına varalım. varalım ki yemyeşil merdivenleriyle nam salmış bu güzeli yakından görebilelim: kaptanpaşa camii.

meşhur merdivenlerden indiğimizde direkt olarak aziz mahmut efendi sokağına çıkıyoruz. bu yoldan ayrılmayalım ve edebimizi takıyalım. boğazın 4 bekçisi olarak bilinen allah dostlarından birinin huzuruna varıyoruz: aziz mahmut hüdayi. hüdayi hazretlerinin ülkemizin ve hatta dünyanın dört bir yanında seveni çok. cemaati de halen hizmete devam ediyor. son dönem osmanlı mimarisinden izler taşıyan camiyi gördükten sonra türbeye uğrayalım, duamızı eksik etmeyip fatiha ihsan edelim. hazretin meşhur duasından nasipleniriz belki...

yokuş aşağı caddeye indiğimizde yolun karşısında karadavud paşa bizi bekler, ziyaretçisi çokça bir cami de burası. istanbul'un fethinden evvel yapılmış. etrafında seyyar satıcısı eksik olmaz, ahmet abiyi yakalarsanız biraz muhabbet ediverin. vaktiniz varsa duvar dibindeki çay ocağında bir çay için.

buradan itibaren ufacık bir yokuşla biraz yorulacağız. fakat evvela hep yanından geçilen ve hiç görülmeyen bir yere uğrayalım. tarihe elimizle dokunalım. hakimiyet-i milliye caddesinden dr. fahri atabey caddesine bağlanan noktada toptaşı anıtı'nı göreceksiniz. bu anıtın önündeki koca mermer gülle, meşhur şahî

topu'nda kullanılanlardandır ve bizzat fatih sultan mehmed han tarafından gönderilmiştir. cümle alem görsün bilsin deyu. siz de görün, elinizi sürün.

artık yol valide-i atik'e düşecek. toptaşı anıtından itibaren hacı bedel mustafa efendi camii'ni görene değin cadde üzerinden yukarı doğru çıkacağız. ardından çataldan sola kıvrılıp valide-i atik çeşmesi sokağına kadar devam edeceğiz, sokağa gelince önce sağa dönüp içeri giriyoruz, sonra ilk soldan eski toptaşı caddesine çıkıyoruz. bu yol biraz yokuştur fakat en az yorucu istikamet burası bana kalırsa. yokuşun sonunda külliye varacağız. bizi ilk karşılayan, imaretin 2. mahmud tarafından bir sayvan eklenen cümle kapısı olacak. imareti gezebilmek için içeriden bir tanıdığa ihtiyacınız var ne yazık ki. halihazırda fatih sultan mehmet vakıf üniversitesi tarafından kullanılan bu yapıyı geçip valide imareti sokak'a dönüyoruz ve az yukarıda solda cami bizi bekliyor. hemen bitişiğinde medrese ve haziyesi, arka tarafında tekkesi ki kız kur'an kursu olarak kullanılıyor ve şu an bulunduğumuz girişin karşısında sıbyan mektebiyle bu külliye üsküdar'ın en büyük külliyesi olma özelliğini ihtiva ediyor. (çamlıca külliyesi'nin geçmiş olması muhtemel) bu külliye bir mekân ki tılsımlı. hem oldukça ihtişamlı hem de bir o kadar zarif. necip fazıl'ın yolu da düşmüş, eski zaman. bir bakarsınız nedir ilişkisi. benim asıl diyeceğim ne yapın ne edin avlusunda uzunca vakit geçirin. çay ocağı açıksa hele bir demli çay muhakkak için.

muvazzafûn

burası eski adıyla toptaşı mahallesi. az yukarıda çinili cami sizi bekliyor. girin de sanat nedir görün, çininin efsununu hissedin. az kaldı ahmediye'ye kavuşacağız biiznillah fakat evvela toptaşı ile zeynep kamil'in ara sokaklarında kalmış tekkeleri, mahalle camilerini de ziyaret etseniz ne güzel olur. adlarını listeleyelim sırasıyla; fenai ali efendi cami, kartalbaba cami ve abdulfettah bağdadi hazretlerinin türbesi, ahçıbaşı cami, arakiyeci cafer çelevi cami, nalçacı halil cami, tavaşı hasan ağa cami ve iskender baba tekkesi. tekkenin hemen aşağısındaki ahmediye külliyesi'ni ziyaret ediyoruz, bu külliyenin hemen yanındaki sokağa cuma günleri pazar kurulur. cümle mahallelinin yükünü çeker. üsküdar hala bizim, ah bir de sahip çıkabilsek!..

üsküdar için niyetlendiğimiz üç yazıdan ikincisini böylelikle tamamlamış bulunuyoruz. bir sonraki yazıda tüm bir sahili ve çamlıca'yı anlatmaya çalışacağım inşallah. vesselam.